

President Toomas Hendrik Ilves avas täna rahvusooperis Estonia presidendi mõttekoja Käräjäpäeva, mis seekord keskendub usaldusele ja vastutusele poliitikas, majanduses ja ühiskonnas.

„Oleme tulnud kokku, et püüda üheskoos mõista ja mõtestada kõike seda, mis toimub Eesti ühiskonnas ja poliitikas, aga ka maailma ja Eesti majanduses,“ ütles president Ilves avasõnades.

Riigipea sõnul pole ilma mõistmiseta mõtet oodata, et tuleksime praegusest surutisest välja targematena; parema ettevalmistusega tulevasteks kriisideks; teadlikumatena omaenese tugevatest ja nõrkadest külgedest.

„Meil tuleb muutunud pilti analüüsida, et eristada sellest müra ning tuvastada tulevikku mõjutavaid arenguid,“ rõhutas president Ilves.

Kõneldes usaldusest, märkis riigipea, et usaldus on ennekõike kahekõne. „Usalduse aluseid ei saa muuta ühepoolselt, ei inimeste ja riigi ega ka inimeste ja pankade suhetes,“ sõnas ta. „Kahekõne katkemine toob kaasa vaid nurinat, meelegeid ja viha, aga mitte paremat homset.“

Püüdes leida õppetunde tulevikuks, peame presidendi sõnul endalt küsima: kas meil jätkub mõistust ära tunda ja julgust tunnustada neid asju, mida oleksime võinud teha teisiti? Mida peame teistmoodi tegema, et samasuguseid raskusi tulevikus vältida?

„Kuid ka kritiseerides tuleb meil jääda ausaks ning tunnustada valitsust, mis on – jah, hinnangutes eksides, mõnikord kiirustades ja teinekord ka hilinedes – võtnud vastu hädapäraseid otsuseid eelarveseisu tasakaalustamiseks,“ ütles president Ilves. „Me teame riike, kus seesugust otsustavust on nappinud.“

Riigipea kutsus Käräjäpäeva avasõnades üles vaatama pilti laiemalt ja väljaspool Eestit: „Meie tänased ja homsed loobumised ning piirangud on suured vaid meie endi mätta otsast vaadates.

Laiemalt on Eesti koos kõigi oma vigadega siiski suutnud teha asju, mis hoiavad meid tõelisest krahhist turvalisel kaugusel.“

Presidendi sõnul ei ole olukorras, kus piltlikult öeldes lülitati täiskiirusel sõitvale autole sisse tagasikäik, küsimus enam õigetes manöövrites või sõiduvõtetes. „Küsimus on eluga pääsemises,“ sõnas ta.

„Peame juba täna mõtestama ja sõnastama need printsiibid, millele hakkavad tuginema meie eelarve- ja majanduspoliitika kriisi järel,“ rääkis president. „Ka siis, kui oleme jõudnud ühe vahefinišini ehk euronit.“

„Olgem enda vastu ausad ja valitsuse suhtes äärmiselt nõudlikud: praegu on euro meie majandusele ainus ja parim elukindlustus, mida maailma turgudel võimalik soetada.“

Kui oletada, et surutise madalseis on seljataga ja et seisame juba täna uue tõusu hakul, siis –lähtudes majandusringkondade vanast tõdemusest, mille järgi kõik halvad otsused on langetatud headel aegadel ning kõik head otsused võetud vastu halval ajal – peame presidendi sõnul küsima: missuguseid mastaapseid, tulevikku vaatavaid ja edasisi kriise vältivaid häid otsuseid on Eesti raskel ajal langetanud?

Riigipea avaldas lootust, et kui uue tõusu koidu kuma on juba näha, kui möödapääsmatud sundvalikud tehtud, siis hakkavad valitsus ja parlament mõtlema ka sellele, mida oleks vaja teha teisiti, mida vajab Eesti normaliseeritud tingimustes edasi liikumiseks.

„Kodanikena peaksime olema mures, et majanduslikult keerulisel ajal raamistab ühiskondlikku debatti ühelt poolt halastamatu süüdlaste otsimine ja teisalt tehtu kriitikavaba õigustamine,“ ütles president Ilves. „Tasakaaluka mõttevahetuse asemel hirmutatakse ja naeruvääristatakse.“

Presidendi hinnangul jätab meie ümber keev valimiskampaania kohati mulje, et midagi pole muutunud; et erakonnad, meie poliitikaelu kese, pole millestki õppinud. „Ikka lubab üks rohkem raha kätte ja teine kaotada mõne maksu,“ märkis riigipea.

„Vaadates, millise positiivse usu, rahuliku meele ja kannatlikkusega on Eestis elavad inimesed talunud kriisi tagasilööke ja solidaarselt püksirihma pingutades säilitanud usku meie ühisesse hakkama saamisenesse, siis näib, et poliitiliste otsuste langetajad ei oska seesugust avatust vääriliselt hinnata.“

„Kui vahel küsitakse, mis on Eesti demokraatias jätkuvalt probleemiks, siis minu meelest on selleks monoloogiline ehk ühesuunaline suhtlus võimu ja avalikkuse vahel,“ ütles president Ilves.

Presidendi Käräjad toimub koostöös Tartu Ülikooli eetikakeskuse ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

Majanduse-teemalist diskussiooni juhatab Eesti Panga asepresident Märten Ross, paneelis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman ja pangandustegelane Indrek Neivelt. Diskussiooni “ühiskond ja poliitika” juhatab Tartu Ülikooli Eetikakeskuse juhataja professor Margit Sutrop, paneelis Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse liige Tiina Kaalep, politoloog Ivi-Anna Masso ja ärikonsultant Raivo Vare. Kell 16 algab ligi kahetunnine diskussioon Riigikogus esindatud erakondade esimeeste vahel, modereerib BNSi peatoimetaja Ainar Ruussaar.

Riigipea kõne täistekst on üleval [siin](#) .

[Käräjäpäeval otsiti tulevikueesmärke](#) , ERR

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229